

భక్తచింతామణి

1660

ఇది

62

రాజమహేంద్రవరమునందలి దొరతనమువారి

మొదటితరగతి కళాశాలయందు

నాంధ్రోపాధ్యాయులుగ నుండిన

వడ్డాది సుబ్బారాయనిచేత

రచియింపబడినది.

గావ కూర్పు 3000 ప్రతులు.

రాజమహేంద్రవరము.

యన్. వి. కృష్ణమూర్తి అండ్ బ్రదరువారి

శ్రీకృష్ణాముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడినది.

గా-౨౫

స్వస్వామ్యసంకలితము.]

[దీని వెల ౦-౫-౦.

భామినీవిలాసము.

వ. సు. గాయకవి రచితము.

ఇది పండితరాయకవిరచితసరస్వతగంధమునకుఁ దెలుఁగు. ఇందుఁ బ్రాస్తావకశృంగారకరుణశాంతము లనునాలుగువిలాసములు గలవు. ప్రతి పద్యము నేదో యొకయలంకారము గలిగి మనోహరముగా నుండును. ఇందలి పద్యములు కొన్ని యీక్రిందఁ బొందుపఱుపఁబడుచున్నవి.

దీనివల 10 అణాలు మాత్రమె.

ఉ. కాలభుజంగి నుంచె ముఖగహ్వరమందును గొండెకాండ్రకున్
నాలుగుమోము లున్నదొర నాలుక పేరిటఁ; గా దటన్న, మం
త్రాలతెఱుం గెఱుంగనిజనమ్ము లయో! యది తమ్ము ముట్టఁగా
వైశమ ప్రాణవాయువులఁ బాయుట యేగతి సంభవించెడున్? ప్రా.వి.

చ. శయనగృహంబు సొచ్చి, చెయిసన్నల నెచ్చెలి నల్లఁ బుచ్చి, నేఁ
గఱుకొని వీవనకొ సరఁగా, గుపితాంగన కూటసద్ర నం
తయుఁ గనుచుండియుకొ, గననిద నివలెకొ గనుమోడ్చుతోఁ గడుం
బ్రియసఖి! దస్సి తంచు, నెదమీఁద గదించె మదీయహస్తముకొ. శృ.వి.

ఉ. నవ్వుచు నెవ్వనికొ రమణ! నాధ. మనోహర! యంచుఁ బిల్చి, నీ
వివ్వనుధన్ జరించుచును నెక్కఁగఁ జేసితివో దివంబు, నో
జవ్వని! యట్టివాని నను స్వర్భువనంబున కేగి, యయ్యయో!
యివ్వడి ధూళి బ్రుంగ మహి నెవ్వధిఁ గూలఁగఁద్రోయఁ బాఠితో?.

క. వి.

ఉ. కోరిక లూరి పొల్కడలేకూరిమికూఁతురు గ్రుచ్చి కాఁగిటన్
జేరుపఁ, ప్రేంకణంపులతచేఁ బరివేష్టిత మా తమాలభూ
మీరుహముం బలెం బొలుచు మేచకవర్ణుఁడువోఁచుఁగాత మిం
పార ననుప్రియాణసమయంబున నాహ్లాదయంబులోపలన్. కాం. వి.

క . వాణిపాణివిభూషణా వేణీ సుత సూక్తి భక్త విషధగ్రంథ
 శ్రీశ్రీప్రీతికవిశ్రావణీహృదయప్రియుండ వసురాయండక ॥

మొదటి కూర్పు వీధిక.

భక్తచింతామణి యనుచిన్న పాత్రమును నే నింతకుఁ బూర్వము యిదాఁక సంవత్సరముల క్రిందటఁ జేయ దొరఁకొని కొన్ని మాసములలో నించుమించుగ నూఱు పద్యములు విరచించి యందు ననుబదివఱకు నప్పుడప్పుడు హిందూజనసంస్కారణి యను నొకొక వార్తాపత్రికయందుఁ బ్రకటింపఁజేయుట గావించితిని. అప్పత్రికయందు దానర్థియములు చదివినవారల వేకులు వేర్వేలు తాఁఫలమంది నాకు వ్రాయఁచు వచ్చిన యుత్తరములను బట్టి కొండొక పోత్సాహంబు గలిగి, మొట్టమొదటనూటితోనే గ్రంథసమాప్తిఁజేసి కొంతకాల మారకున్నవాడనయ్యు, నిట్టిల మదలఁ బ్రారంభించి యుత్తరశతకమని మఱి కొన్ని విశేషాంశములతో వేటొకనూఱుపద్యములు గూర్చి రెండేండ్లక్రిందట నపుస్తకమును ముగిచితిని. అప్పటినుండియు నేతత్పస్తకము సాంగముగాఁ జదువఁగొరి లేఖాముఖమునను సమ్ముఖిముఖము గూడఁ దఱుచుగఁ బ్రశంసించు సుహృద్వరులకుఁ బరమాహ్లాదము గా దీనిని సాధ్యమయినంత కీఘ్రికాలములో నచ్చొత్తంజవలెనని నేను శక్తివంచనలేక ప్రయత్నించితిఁ గాని, యెంటి గా దీనిని బయికి రావించుట కిశ్వరుఁడెందుచేతనో యిచ్చగింపక యీ యాడుమ దీనికిఁ దల్లివఱిదని చెప్పినప్పేడు ప్రబోధచంద్రుడయ నను శాంతసహాయనాటక మొకటి నాచేత నాంధ్రీకరింపించి యారెంటిని జంటగా దేశాటనము చేయింపని దలంపుగొనియె. అట్లే కానిపక్షమునఁ దోడనే ముద్రితముగాఁగల దనుద్దండనిశ్చయముతో విశ్వప్రియత్నముఁ జేసి 1891 టవ సంవత్సరము నవంబరు నెలలోఁ జెన్నపురియందలి కొండొక సుప్రసిద్ధ ముద్రాశాలకు మహాత్సాహాయ్యమునబంపఁబడియు నీచిన్న పాత్రము సాధారణముగా నింటిలో ముద్రిత మగు నని కల నయిన నే నెప్పుడుఁదలంచుకోని దగు ప్రబోధచంద్రుని బయమునకుఁ గూడ నప్రియత్నముగా నచ్చుకడఁ దగిన కారణము సంఘటిల్లుదాక వారిత ప్రతియందే యక్కడనడఁగి యుండి, కట్టకడ కానాటకముతో సమకాలమున ముద్రాణయత్ర మాళో

హిందీ కృతకృత్యములు బయలు వెడలుట యెట్లుంటున్నాయో సరిచూడఁ బడుటకయి యేలూరిలోని శ్రీమత్త్రిపురసుందరీ ముద్రాశాలనుండి ప్రచోదన చంద్రోదయ నాటకముయొక్క యొక జెన్నపురియందలి హిందూచక్రవర్తిని ముద్రాశాల (Empress of India Press) నుండి యీ భక్తచింతా మణి యొక్కయు నాద్యంతపత్రములు సమకాలమునందే నాయొద్దకుఁ బ్రేషితములయి రాఁదటస్థపడినప్పు డేతద్దొరఘటనమునకు నేను మిగుల నాశ్చర్యపడి తన్నుఁగూర్చి ప్రశంసించెడు నీకృతీద్యయమును సర్వేశ్వరుఁ డాశీర్వదించునని భావించుకొన్నాఁడను.

ఆస్మద్విదితము లగు గ్రంథములయందెల్ల నాయొల్లమునకుఁ జల్లవన మును సంఘటించినవి యీరెండు పాత్రములే. అయినను భక్తచింతామణి మాత్రము నాహృదయమున కిప్పుడించుక పరితాపము కలిగించుచున్నది. నా వలెనే దీనివలన నభీష్టసిద్ధి పడసి యానందించి దీని నతిశీఘ్రముగ నచ్యుతఁ జూడవలెనని ముచ్చట పడిన నాయర్థాంగలక్షీత్ర విజయలక్షీత్ర యంతదాఁక జీవించియుండుట సంభవింపదయ్యెను. కాని, ఏతన్నూలమున నీశ్వరానుగ్రహమును సంపాదించుకొన్న యాకౌశ్లితీడియాత్మకుఁ శాశ్వతానందము కలుగకపోదు.

ఈశ్వరుఁడు తన్నుఁ దాఁధించువారికి నాముష్మిక సౌఖ్యమును మాత్రమే యనుగ్రహించునుగాని, యైహికాభిలాషలఁ దీర్చువిషయమునఁ దా నెంత మాత్రముఁ దోడు నూపఁడని కొందఱు చెప్పుచున్నారు. నాయనుభవమున కదియెంతమాత్రము సత్యముగాఁ దోఁపలేదు. స్వకక్షుఁడు, స్వకాదు ఙ్మఁడు సర్వరక్షకుఁడు నగు సర్వేశ్వరుఁడు తన్ను సమ్మికోర్చినవారికి న్యాయముయి నంతవఱకు వారడిగిన దేదిగాని ప్రసాదింపక పోఁడని నా దృఢనిశ్చయము. ఇట్టియనుభవమును నాకుఁ గలిగించి దానిని స్థిరపఱచిన ప్రార్థన లీ భక్తచింతామణిలో ననేకములున్నవి. ఆయాప్రార్థనలకుఁ తటస్థ పడినట్టి యవసరములును, గలిగిన ఫలములును, నానునస్సున నిప్పుడు లెస్సగ స్మరించుచున్నాను గాని, యవియన్నియు వివరింపఁబూనుటయ న్యావశ్యకము.

భగవత్పరముగా నేను రచించిన చిన్న చిన్న పాత్రములు మఱి
రెండు గలవు. అందొకటి పదునయిదు సంవత్సరములక్రిందట మాద్రణ మొం
దిన నందనందనశతకము. రెండవది భగవత్కీర్తనలు. ఈరెంటిలో భగవ
త్కీర్తనలయందే యిప్పటి జనసమాజమున కవ్యాజప్రీతి గలిగియున్నట్లు
తవ్యాపనమువలనఁ దోయవచ్చినందున, భాగవతమునందలి గజేంద్రస్తవ
మును బోలె ఆస్తికులయిన సమస్తజనులకుఁ గూడఁ జతనీయమగునట్లు దీనిని
రచియించినాడను. ఈపుస్తకమును గుఱించి నేనే తెలుపవలసిన యంశములు
మాత్రము కొన్ని యిచ్చట ముచ్చటించితిని. ఇంక దీని గుణాగుణములకుఁ
జనువరులే ప్రమాణము. ఏకద్వంద్వముగ్రాభ్యతిప్రభృతులయందు నాకు
మిగులఁ దోడ్పడిన రవరెండు ఎఫ్. జే. మెక్రిసి దొర గారికి సదా కృతజ్ఞుండ
నగుచున్నాను.

నడ్డాది సుబ్బారాయుడు.

రాజమహేంద్రవరము,

జయసం॥ చైత్ర ౩॥ ౧౩ శుక్రవారము,

కాలి॥ ౧౩౧౫ సం॥

14-4-1893.

18 వ కూర్పు వీణిక.

ఈకూర్పునందు, పుణ్యగుర్తుగల అయిదు పద్యములదనముగాఁ జేర్చఁ
బడినవి.

మఱియుఁ గావలసిన పద్యమును మలభముగా దెలిసికొనుటకై
అకారాదివర్ణక్రమమున వానివాని సంఖ్యలతో పట్టికయొకటి గ్రంథాం
తమునఁ జేర్చఁబడినది. వెనుకటి కూర్పులయందుఁ జూపట్టు ముద్రాస్థాని
త్యనులిందు చాలగ సంస్కరింపఁబడినవి. ఈకూర్పు మిక్కిలి పరిశుద్ధముగా
నుండునని తలంచుచున్నాను.

రాజమహేంద్రవరము,

1-7-1925.

నడ్డాది సుబ్బారాయుడు.

ఉ. నన్నయతిక్కనాదిగసనల్ గురియించినచాటుధార లీ

మన్నన నింకఁ బోలు; నణుమాత్రముఁ దద్రస మబ్బ దెండు; హా!

జున్నలలోనఁ జిన్నిపువుజు న్నెటు, లట్టులు పద్దియంబులన్

మిన్నలు చాటువుల్ రససమృద్ధి నన్వీచనీయమాధురికొ.

ప్రాస్తావిక ప్రకరణము.

వసురాయ చాటు ప్రబంధము.

ఇది వేణువేణు సందర్భములం దప్పుడప్పు ను కవిధాంశములనుగూర్చి నేను రచించుచుచున్న పుస్తకము లన్నిటిని కవియైన కాలము గా కభాగించి, తత్తదుచిత్ర కలతో నూతనముగా ముద్రింపించిన నానావిధచతుర్భాషా భాషములతోడి యపూర్వగోధము. చిరకాలముక్రిందట నేలూరిలోఁ మ॥ శ్రీరాజా మంత్రి పెద్దడ భుజంగరావు 2 తొదరుగాని ముద్రాశాలను బ్రకటితమకుచువచ్చిన “మ. జువాణీ” మాసపత్రికలో, “వసురాయచాటు క్రిముక్తావళి” యనుకలతో దత్తత్రీకాధిపతులు నాచాటుపద్యములుకొన్ని 1899 వ సంవత్సరమునఁ బ్రకటింపించుచురాఁగా, వానినిజదివినరసజ్ఞు లనే కులు వసురాయచాటు క్రిముక్తావళిని వి. పి. గాబంపుడని దూరదేశముల నుండి నాకు వాయివారంభించిరి. అందువలన నధికమైన ప్రోత్సాహము గలిగి, శ్రీమముగా నచ్చొత్తించు నభిప్రాయముతోఁ దద్ద్రంధ మచ్చులో నున్నదని నాపుస్తకములసటికలోఁ బ్రకటింపించితిని, కాని, తే. ఇచ్చ యున్న! సిద్ధి విధిగాస్తగత నీమచింతలార!” యను నిందలి ప్రకృతిప్రక రణమున 24 వ పద్యములోని నూక్తిప్రకారముగా నింతకాలమునకుఁ గాని యాతలంపు నెఱవేటుట కవకాశము కలిగినదికాదు.

పై “వసురాయచాటు క్రిముక్తావళి” యనునదియే యిప్పుడు “చాటుప్రబంధ” మనుచామాతరముతో ముద్రింపఁబడినది. ఇందుఁ బ్ర శంసా, ప్రకృతి, ప్రాస్తావిక, ప్రకీర్ణ, స్వకీర్ణము లను నైదు ప్రకరణము లును, దాదాపు 1400 కందగీతసీసవృత్తములును గలవు.

గ్నేజు డెమ్మిసైజు నుమారు 300 పేజీలు. వెల { క్యోకో 2-0-0.
రేపర్ 1-8-0.

రాజమహేంద్రవరము, }
ది 1-7-1925. }

వడ్డాది సుబ్బారాయఁడు.